

PUKNAĆ (9) *vb pf*

W tematach *praet i con*: puknę- (2) *KochPieś, KochWr*, puk- (2) *RejKup, RejWiz*.

inf puknąć (1). ◇ *fut 3 sg* puknie (3). ◇ *3 pl* pukną (1). ◇ *praet 3 pl subst* puknęły (2). ◇ *con 3 sg n* by pukło (1). ◇ *con praet 3 sg f* by była pukła (1).

Sł stp brak, Cn w innym znaczeniu, Linde XVI (jeden z niżej notowanych przykładów) – XVIII w.

1. *Uderzyć [w co] (2)* : Więc kreglow náltáwiáią w koło podle ściány/ Dybie iáko kot ná myfz z gałką chłop pijány/ Puknie w ściánę á drudzy zyłkał zyłkał krzyczą *RejWiz* 67.

a. *Dla zadania bólu (1)* :

Zwrot: »kijem we grzbiet puknąć« (1): Będzie iedná [szata] z długim kolnierzem aż do pálá/ to powiádáią iż ták czyście/ chłop ozdobny/ od wiátru fie záfłoni kiedy trzebá/ y kijem we grzbiet nie ták bárzo puknie. *RejZwierc* 58.

2. *Pęknąć, rozpaść się (4)* : Weźmi wody ciekaćy ósm kwart/ wfyń wnię garłć czyłtęgo ięczmieniá/ trzy korzenie pietruřzki/ śliw łuchych álbo pieczonych dwie gárści/ warz to ták długo aż źiárná ięczienné pukną/ to potym przecédź/ á ochłódiwfyzy day chorému pić. *SienLek* 163.

Przen (3) :

Przysłowie: Gdzie ony złoté góry nie przebráné? Gdzie Gałzkonowie? y wołká vbráne? W co pořły dźiálá/ y náłzé turnieie? Wiátrem náđżiané puknęły náđżieie. *KochPieś* 40 [*idem*] *KochWr* 16.

a) *Zostać straconym (1)* : Ale lę kay fie ty iáko chceř bo iegli nie ná gody/ tedy pewnie ná řrzodopóćie álbo wołce [lege: wiosce] puknąć/ ábo fie workowi wytrząfnąć. *RejZwierc* 165v.

3. *Spowodować odgłos przy gwałtownym wydechu powietrza przez zaciśnięte usta [czym] (1)* :

W połączeniu szeregowym (1): Stłopus, Kláskánie yęzikiem álbo gębą gdy zwłáfczázá yeden policzki nádmie á ták wftámi trzásnie/ klaśnie/ álbo puknie. *Mącz* 417a.

4. *Przewrócić się, spaść (2)* : A wám dzięguyę [!] pokornie Zefcze naucřili wiernie Błędna Duřfe přzić na drogę Bo to yłczie tak řze[c]t mogę By fię była dłuřey tłukła luř by była yłcze pukła *RejKup* f8v.

puknąć na co (1): A byř teř rzeł iż dyabli [*obracają niebo*]/ źlećby fie nam sftáło/ Pewnieby fie to koło nam iście řpádáło. A bez wřzego rátkunku ná zyemięby pukło/ A nas wřzytki zá rázem/ by řklanki potłukło. *RejWiz* 148v.

Synonimy: 1. *uderzyć*; 2. *przepaść się, rozerwać się, rozpaść się*; 4. *obalić się, przewrócić się, spaść*.

Formacje współrdzenne cf PUKAĆ.